

Небеска најезда

„Куће које сам градио по Београду сада су на удару транзиције; дограђују се спратови мојим зградама без ичијег питања”, каже архитекта, добитник животне награде УЛУПУДС-а за допринос примењеној уметности

Не постоји пут са кога није, у свом блоку донео цртеже, нити постоји значајнија кућа која није прошла кроз рубрику „Архитектура у свету” Михајла Митровића, архитекте и дугогодишњег сарадника листа „Политика”. Када би се сви његови текстови сабрали у једну књигу добили бисмо веродостојну историју савремене архитектуре.

Михајло Митровић се бавио и примењеном уметношћу – ентеријером, графичким дизајном, опремом књиге, цртежом, па је Удружење ликовних уметника, примењених уметника и дизајнера Србије УЛУПУДС одлучило недавно да му додели животну награду за допринос примењеној уметности.

Нико не пита архитекте

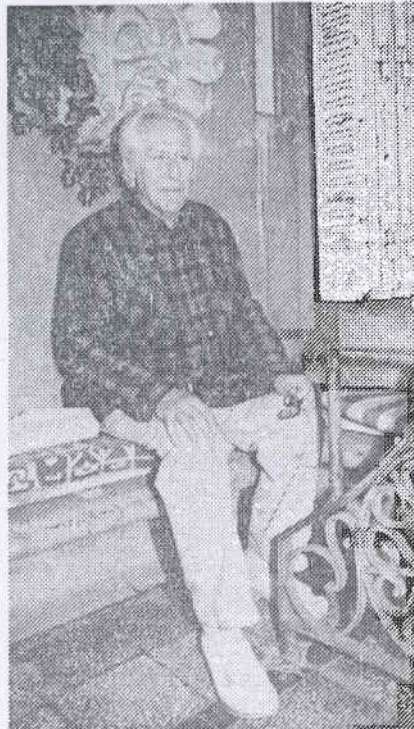
● Историја ваших наслова у штампи (од 1962. године до данас) историја је полемика и отворених писама људима задуженим за културу и изглед града (саобраћајна решења, Дечја клиника, имена улица). Успевате ли да нешто промените?

– Врло је тешко проценити колико су ти чланци имали утицаја, али је сасвим сигурно да су некакав траг оставили. Пример је књига Александра Кадијевића у којој се цитирају речи из мог чланка у „Политици” из шездесетих година о архитекти Момиру Коруновићу, значајној фигури у нашем градитељству, о коме се у то време није смело ни говорити. Ауторско право архитеката је за последњих пола века скоро поштићено, и тешко да ће се то исправити.

– Какво је доба наступило за архитектуру сада?

– Ово је време транзиције у сатиричном смислу, време нечасних радњи, злоупотреба, махинација. Београд, од када постоји, нижу тачку у неком свом просторном, ликовном изгледу није дотакао. Сада је срозан до нецивизацијских граница. Куће које сам градио по Београду тренутно су на удару транзиције. Дограђују се спратови мојим зградама без ичијег питања. Нико не пада на памет да пита

аутора или да се осврне на његово право. Једина институција која о томе води рачуна је Завод за заштиту споменика културе. Случај Дечје клинике, најзначајније зграде београдске модерне, највећа је срамота нашег градитељства. Пре прошлог рата то је била светски значајна институција, а данас је потпуно девалвирана. Нико то није

Михајло Митровић

спречио. Неколико пута сам јавно иступао, али је проблем игнорисан.

● Били сте укључени у разговоре које је организовала Скупштина града поводом расписивања конкурса за споменик Николи Пашићу. Када ће споменик бити постављен?

– Завршен конкурс још није гаранција да ће све бити у реду. Остало је отворено питање положаја споменика у односу на трг. Ако је то трг Николе Пашића, онда на њему, ликовно и просторно, мора да доминира меморијал, а не фонтана, прављена у неко друго време, са другим амбицијама, када дрвету ту плански није било места. У међувремену је трг преживео неке трансформације. Амбијент се променио, само је фонтана остала. Неопходно је да и она претрпи измене, да се реконструише, да се коригују димензије неугодног облика.

Грађевинске наказе

● Београђани који свакодневно чекају аутобусе на Бран-

време „уживајући” у необичном призору: на врху једне вишеспратнице стоји склепан кућерак. Прича се да ничу на све стране.

– У једноме смо сигурно први на свету – у томе што на крововима кућа зидамо нове куће. Обишао сам све континенте света и ништа слично нисам видео. То су двоводне грађевинске наказе, штале покривене фалцованим црепом које као паразити нападају целину, тело зграде. Дивље грађење цвета, то је најезда Калугерице на Београд, али са неба. Један мој пријатељ би рекао „калкутизација”.

● Арсеније Његован, лик архитекте из Пекићевог романа, емотивно је везан за своје куће – надева им посебна имена, у мислима разговара са њима као са живим бићима. Какав је осећај ходати улицама дуж којих стоје дела ваших замисли?

– Однос архитекте према свом делу је идентичан односу сликара према својој слици, писца према својој књизи. Све што се де-

шава са његовим делом, аутор преживљава. Нисам ни слутио да ће оно што ми је некада причињавало радост, осећај да сам нешто створио, једнога дана постасти извор невоља и траума. Данас је већи проблем за мене како да спасем постојеће него како да градим нове објекте.